

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Cursus Theologico-Moralis

Ad usum Tyronum elucubratus, Et in Quotidianis Prælectionibus

Quoad ea, quæ Moralis Theologia disputat de Legibus, de Præceptis
Decalogi, de Restitutione, ac de Contractibus

Viva, Domenico

Patavii, 1723

Art. IV. De Juramenti Obligatione.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40673

tes propter commune bonum.

Utrum autem obliget iuramentum contra legem civilem, quae spectat primario ad bonum privatum ipsius jurantis, & non vergit in praedictum tertii? Afirmat universim Sanch., quia quilibet potest cedere juri suo; Propterea quamvis lex civilis irritet donationes inter conjuges, & contractum minoris sine Curatore, nec non promissionem, qua foemina obligat se non regressuram amplius ad bona paterna; at iuramentum contra has leges obligat; Unde fit quod donatio inter conjuges jure civili irrita, iuramento firmata sit valida.

Verum Tambur. cap. 3. §. 5. ex Pal. distinguit; Nam vel tales leges aliquid prohibent, aut praecipunt; vel solum permittunt: Contra leges prohibentes, aut praecipientes, docet iuramentum non obligare, contra permittentes vero obligare: Verbi gratia, prohibet lex civilis, ne fundus dotalis a muliere alienetur, & permittit, quod fundus alienatus non repetatur, ideo si mulier juret alienare, non tenetur; si juret vero non repetere fundum alienatum, tenetur. Eodem modo lex civilis prohibet, ne ludens pecunia credita solvat, quod amittit: Quare si quis juret solvere, non tenetur; Si vero solvit, & juret non repetere, tenetur; quia id lex permittit. Jurans autem solvere ufuras, aut pecuniam latroni tenetur; quia leges id permittunt solventi, & solum prohibent usurario, & latroni.

VIII. Sequitur ultimo, iuramentum de non acceptando Episcopatu, factum vel ex consideratione propria insufficientia, vel ex affectu humilitatis, esse validum: Contra si fiat ex fuga incommodi, quod debet subire Episcopus in pascendo grege. Ratio est, quia in hoc secundo casu iuramentum esset de re impeditiva majoris boni, ex D. Th. 2. 2. quaest. 185. art. 1.; In primo vero casu

non sic; & ideo Professores Societatis tale votum emittunt; nec dici potest esse invalidum, quando tale institutum a Pontificibus approbatum est, & illud impugnantem excommunicantur.

ARTICULUS IV.

De Juramenti Obligatione.

- I. Qui jurat sine animo jurandi, secundum se peccat graviter: sicut etiam qui jurat sine intentione se obligandi.
- II. Quando non possit sine mendacio, & perjurio quis jurare, utendo a quoque cautione, aut restrictione non pure mentali, sive locutione materiali?
- III. Iuramentum, sicut & votum, non obligat, si dolus, aut error dans illi causam, versetur circa substantiam rei, aut circa circumstantias notabiles, quae in ipsam rei substantiam redundent; secus vero si versetur circa circumstantias parvi ponderis.
- IV. Est pariter invalidum iuramentum, & votum, si error dans causam contractui versetur circa causam finalem, (quod verum est, etiam si error sit concomitans,) non tamen si error incidat in contractum, & versetur circa causam impulsivam.
- V. Error tamen circa qualitates magni ponderis, & circa causam finalem non invalidat Professionem Religiosam; sicut nec matrimonium, aut susceptionem Ordinis Sacri, nisi exprimitur.
- VI. Qui juravit, vel vovit, & dubitat an habuerit animum se obligandi, probabiliter obligatur. Qui tamen juravit se non lusurum, praescindendo a lusu moderato, vel immoderato, poterit lusu moderato ludere.
- VII. Iuramentum metu extortum obligat pro foro interno, non pro externo. Et nisi a Praelato ex justa causa relaxetur, poni debet, quantumvis arduum sit, quod juratum est, si circa

culpam poni potest.

VIII. *Matrimonium, & votum extorta metu gravi injusto ideo sunt irrita, quia jure Ecclesiastico irritantur; juramentum tamen hujusmodi ab Ecclesia non irritatur.*

I. **Q**uæritur primo; An obliget juramentum factum animo ficto? Respondeo, & dico primo, juramentum sine animo jurandi, si intendat rem falsam confirmare juramento, peccare graviter, ut notat Bonac. quest. 1. punct. 7., & Trull. lib. 1. cap. 1. dub. 10. ex Lessi. Ratio est, quia externo actu adducit Deum in testem falsi, quod est gravis irreverentia; non secus ac exterius sacrificare Idolo. Et eodem modo peccat graviter, qui jurat sine animo jurandi, quando rationabiliter exigitur juramentum; quia intercedit gravis deceptio contraria fini juramenti. Si vero jurans non intendat referre juramentum ad rem illam falsam, sed velit vel æquivocare, vel loqui materialiter, non erit mortale, quando non exigitur juramentum rationabiliter, sed per injuriam extorquetur, & falsitas est omnino occulta, ut docent nonnulli apud Lessi. cap. 42. dub. 3.

Dico secundo, jurantem sine animo jurandi, vel cum expressa intentione non se obligandi peccare quidem graviter, ut diximus, quia deest veritas præfens; jurat enim se facturum, quod non intendit facere: Verum non obligatur vi juramenti; deficiente enim intentione jurandi, non habetur juramentum, & deficiente intentione se obligandi, nec obligatur; quia Deus non acceptat juramentum, nisi secundum hominis intentionem. Ita communiter apud Dian. part. 5. tract. 14. resol. 33. Cogitur tamen iste in foro externo juramentum servare, & tenetur etiam in conscientia, si adsit scandalum, aut si intercedat damnum tertii.

Ratio est, quia si adsit scandalum, tenemur illud vitare, & si interveniat damnum tertii, tenemur illud refarcire; eo quod per talem fictionem delinquatur contra justitiam.

Ex dictis sequitur, quod promissio liberalis jurata ficte, secluso scandalo, aut damno, non pariat obligationem executionis, neque ex capite Religionis, quia non interfuit juramentum; neque ex virtute justitiæ, quia promissio ista ficta non peperit ullum damnum proximo, quamvis afferat cessationem lucri: Contra vero si quis ficte promisit cum juramento matrimonium, quia talis contractus est onerosus, tenetur uterque ex justitia ponere verum consensum, atque adeo decipiens tenetur ad matrimonium, ut dicemus in de sponsalibus cum Vasq. disp. 6. n. 36., Pontio, Ledesma apud Sanch. lib. 1. disp. 10.; Etenim in omnibus contractibus onerosis, ubi alter ex sua parte implevit, tenetur alter implere, quamvis ficte contraxerit, eo quod teneatur ex justitia vere contrahere. Quare cum mulier jam impleverit tradendo jus ad corpus, tenetur fictus promissor implere eam ducendo. Sanch. loco laudato n. 26. speculative loquendo putat probabilius esse, quod secluso damno non teneatur fictus promissor matrimonii illud implere. At disp. 11. n. 3. docet, semper ex hac ficta promissione sequi notabile damnum alteri vere promittenti, ac proinde in praxi ad matrimonium obligari.

II. Quæritur secundo; An possimus jurando uti æquivocatione, vel restrictione mentali?

Respondeo, damnatam esse ab Innoc. XI. propos. 26., ex qua sequitur, jurantem cum restrictione pure mentali mentiri, & esse perjurum. Quamvis autem non liceat uti restrictione pure mentali, possumus tamen aliquando uti licite æquivocatione in ju-

juramento, aut restrictione non pure mentali, prout explicavimus in Trutina exponendo hanc thesim proscriptam; quando scilicet adest iusta causa: Verbi gratia, quando juramento promittimus aliquid latroni; vel quando quis a suo iudice non interrogatur iudice; aut quando habet iustam causam non ferendi testimonium in iudicio, vel quia timet sibi grave malum, vel quia crimen est occultum; si tunc cum juramento neget tale crimen, non mentitur, nec est perjurus, quia respondet ad mentem interrogantis, juxta explicata loco laudato, & ita respondendo non jurat falsum: Eodem modo qui obiter pertransit e loco peste infecto, itaut constet nullum omnino esse periculum, quod pestem contraxerit, poterit ex Tolet., Bonac., & aliis apud Dian. part. 3. tract. 6. resol. 30. cum juramento negare, quod e tali loco (idest peste infecto) veniat, quia respondet ad debitam intentionem interrogantis; Sicuti si habeas penes te centum aureos Titii, & alter petat a te mutuos centum, sine mendacio dicis, Te non habere nummos, quia cum non sint tui illi, quos habes, bene respondes ad mentem interrogantis. Sic ex Tambur. lib. 3. cap. 4. cum communi Doctorum excusatur, qui cum juramento negat, se commississe homicidium, quod sine culpa commisit; necnon qui negat adulterium, quod commisit occulte; sic enim jurare cum æquivocatione non est pejerare, nec uti restrictione pure mentali, sed ad mentem boni, & iusti iudicis respondere. Pariter Clericus interrogatus in porta Civitatis, num ferat secum aliquid spectans ad gabelam, potest cum juramento negare; cum non teneatur gabelam solvere, Sic Confessarius interrogatus, an audierit peccatum in confessione, potest cum juramento negare, & iterum interrogatus, an in tali responsione

utatur æquivocatione; potest etiam negare; quia in tali casu vel respondet ad mentem debitam interrogantis, negando se habere scientiam de tali re communicabilem; vel loquitur tantum materialiter. Sic qui aliquid abscondit ad sui sustentationem, interrogatus a iudice, potest cum juramento negare, quod aliquid absconderit; Et pœnitens temere rogatus, an tale peccatum confessus sit, potest negare, ut notat Henr. lib. 6. de Pœnit. cap. 19. Sicut etiam adultera, si a marito rogetur, an adulteraverit, ex Navar., & Laym. Similiter si pauper excusetur a solvendo debito propter paupertatem, & a iudice iniquo prematur ad solutionem, interrogatus a tali iudice, potest jurare se nihil debere, nec pecuniam a creditore accepisse, quia respondet ad mentem debitam interrogantis, dum dicit se non accepisse pecuniam, ita scilicet ut statim debeat solvere. Ita Sanch. lib. 3. cap. 6. num. 32. Et qui fiste matrimonium promisit, potest interrogatus a iudice negare, quod promiserit. Sicut etiam qui reperto cadavere interrogatur, an gladius ibi inventus sit suus, vel an illac transferret, poterit negare, si ea petantur tanquam indicia homicidii, quod vere non commisit, ut notat Less. lib. 2. cap. 31. num. 14.

Admittit etiam Sanch. loc. cit., Bonac., Sylvest., & alii apud Trull. dub. 15. num. 12., & Dian. part. 2. tract. 6. resol. 30. quod si quis petat a te pecuniam mutuam, aut librum, potes cum juramento negare, quod habeas, si scilicet non potes commode mutuare, quia sic respondes ad mentem debitam petentis.

Rogabis, mortaliterne, an venialiter peccet, qui joco utitur restrictione non pure mentali, vel æquivocatione jurando sine necessitate; Verbi gratia, qui dicit Pontificem fuisse suspensum, intelligendo ejus imaginem,

Re-

Respondeo, Armil., Sayr., Navar., Tolet., & alios apud Bonac. putare, quod peccet mortaliter, qui jurat in re falsa. Mihi tamen videtur distinguendum; nam si utatur restrictione pure mentali, peccat mortaliter, quia vere mentitur, & est perjurus, juxta thesim damnatam ab Innoc. XI.; Si vero utatur æquivocatione, aut restrictione non pure mentali, quatenus ex circumstantiis colligi facile potest, quod non sit sermo de persona, sed de imagine Pontificis; cum non mentiat, nec juret falsum, dicendum, quod solum venialiter peccet, si non temere, sed ex aliqua causa id fiat.

III. Quæritur tertio, An juramentum, vel votum dolo, aut errore emissum obliget?

Respondeo, recolendum esse, quod dolus, & error alius est in substantia rei; alius in qualitatibus: Alius dat causam contractui, seu versatur circa causam finalem, quo scilicet deprehenso contractus, & juramentum secundum prudentem æstimationem non fieret; Alius incidit in contractum, seu versatur circa causam impulsivam, quo scilicet deprehenso adhuc fieret contractus, & juramentum, licet diversimode. His positis

Dico primo, si dolus, aut error sit circa substantiam rei, verbi gratia, si quis juret se daturum rem aliquam, quam putat vitream, & reperit esse gemmeam, juramentum non obligat, quia scilicet deficit consensus, seu intentio jurandi; nihil enim est magis contrarium consensui, quam talis error: Sic qui vovet ingredi Religionem, ignorans illam esse perpetuam, nulliter vovet, quia talis error pertinet ad substantiam rei.

Dico secundo: Est pariter nullum juramentum, & votum, quoties error est circa qualitates, seu circumstantias, & accidentia, quæ sint tanti ponderis, ut in ipsum voti objectum, & substan-

Part II.

tiam videantur redundare. Ratio est, quia talis error videtur potius esse circa substantiam, quam circa circumstantias: Exempli gratia, si quis voveret peregrinationem ad loca Sancta, putans quod ea non longe distent; si deinde deprehendat ea longissime distare, non tenetur tali voto: Contra vero si circumstantiæ sint parvi ponderis, votum est validum; verbi gratia, si voveas dare elemosynam Titio, quem putas Sacerdotem, cum tamen non sit.

IV. Dico tertio, est etiam invalidum juramentum, & votum, si error det causam contractui, seu si versetur circa causam finalem; ut si quis juret se empturum domum, quam putat aptam ad habitandum, & deinde comperiat illam esse in fundamentis vitiosam; Sic qui juravit stare contractui venditionis, & postea deprehendit se notabiliter læsum in defectu pretii, juramentum non obligat, & potest æqualitatem pretii sibi procurare; juramentum enim factum fuit cum errore circa causam finalem, ideo enim juravit, quia putavit contractum fuisse justum. Idque verum est ex Suar., Sanch., Bonac. disp. 4. quæst. 1. punct. 8. contra Trull. cap. 1. dub. 2., etiamsi talis error sit concomitans, seu etiamsi verum esset, quod deprehenso tali errore adhuc jurasset; etenim consensus ille conditionatus non ponit obligationem absolutam, ut communiter dicunt Doctores in simili de Matrimonio; si enim error sit circa substantiam, verbi gratia contrahendo cum Lia, quam puto Rachelem, matrimonium est invalidum; etiamsi verum sit, quod si cognoscerem illam esse Liam, adhuc contraherem.

Ubi notandum, quod non solum juramentum, & votum, sed etiam omnes contractus (excepto matrimonio) sunt invalidi, si dolus, & error sit circa causam finalem; non quidem jure

O

natu-

naturæ; nam sic neque matrimonium esset validum, sed jure positivo, ut dicemus suo loco.

Dico quarto, quando error incidit in contractum, & est circa causam impulsivam, seu est talis, ut adhuc eo deprehenso communiter soleant homines jurare, vovere, contrahere, in tali casu juramentum, votum, & contractus cum tali errore præstita sunt valida, cum non desit consensus sufficiens.

Dico quinto cum Tambur. cap. 3. §. 5. ex Pal.; Quando error est tantum circa qualitates in Professione religiosa, sicut etiam in matrimonio, & in iis, quæ pertinent ad statum aliquem perpetuum assumendum, videlicet in susceptione Sacrorum Ordinum, &c., nisi quis expresse dicat se nolle vovere, aut contrahere non posita tali qualitate, votum, & contractus sunt valida, etiam si qualitates sint magni ponderis, & error sit circa causam finalem. Unde si quis promittat cum juramento matrimonium puellæ, quam putat virginem, nobilem, divitem, nisi expresse dicat se nolle contrahere sine his qualitatibus, contractus, & juramentum obligant, etiam si desint tales qualitates. Sic qui ære alieno gravatus, aut laborans morbo gallico, si interrogatus a Prælo, occultat debita, aut morbum, & profitetur, Professio religiosa est valida, quamvis Prælatus illum non acceptasset, si ejus debita novisset; ut præcipit Clemens VIII., qui sustulit ab his incapacitatem ad profitendum impositam a Sixto V. Eodem modo Episcopus quamvis prohibeat, verbi gratia, excommunicatum ordinari, tamen si illum ordinat, valide ordinat, nisi expresse dicat, Ordino te, si non es excommunicatus; Et qui profitetur in Religione Minimorum ignorans illos abstinere ab esu carniæ, valide profitetur, nisi aliud exprimat. Ratio horum omnium est, quia ex con-

muniter contingentibus præsumitur, quod absolute ponatur consensus in his casibus pertinentibus ad statum perpetuum assumendum, nisi expresse ponatur conditio contraria.

VI. Quæritur quarto, An teneatur implere juramentum, vel votum, qui postquam juravit, dubitat, an habuerit animum se obligandi?

Respondeo, Sanch., & Bonac. cum communi affirmare; tum quia possessio stat pro juramento; pro illo enim stat possessio, pro quo stat juris præsumptio; Tum etiam quia probato facto præsumitur intervenisse omnia requisita ad factum, ex cap. *In præsentia, de Probation.* Verum Tambur. lib. 1. cap. 3. §. 2. V. *Votum* ex Caram., & Leon. putat non esse improbable, quod non tenearis; quia dum dubitatur de substantia promissionis, possidet libertas in foro interno, quamvis in foro externo possideat juramentum. Quæ sententia magis habet locum, si juramentum fuit emissum ex metu gravi, ut notant nonnulli apud Sanch., quia non præsumitur in tali casu animus se obligandi. Præterea Tambur. lib. 3. cap. 3. §. 5. docet, quod si jurasti non ludere, nihil cogitando, an de ludo immoderato, & periculo dumtaxat, an etiam de moderato intellexeris, non tenearis abstinere a ludo moderato, quia ex leg. *Quicquid, de Verbor. significat.* interpretatio juramenti ita fieri debet, ut minorem, quæ fieri potest, obligationem inducat.

VII. Quæritur quinto, An juramentum metu extortum obliget?

Respondeo cum communi apud Less. cap. 42. dub. 6. contra nonnullos, obligare in foro interno, si factum sit animo se obligandi; quia tenemur efficere, ut verum sit, quod juramus, ne Deus adducatur in testem falsi; Et quamvis promissio per vim extorta, utpote non sufficienter libera, ex se non ob-

obliget juxta multorum sententiam apud Trull. hic dub. 12., obligat tamen ratione juramenti in foro interno; Quamvis in foro externo tale juramentum non obliget, quia presumitur non esse factum animo jurandi, ex cap. *Verum, de Juram.*

Hinc sequitur primo, quod qui juravit solvere usuras, teneatur vel illas solvere, vel petere relaxationem juramenti, ex cap. *Ad audiendam, de iis qua vi*; Quamvis si solvat, possit illas in judicio repetere, vel si id non possit, per occultam compensationem.

Sequitur secundo, quod si quis promiserit sine juramento per gravem metum, verbi gratia redire in carcerem, non teneatur; eo quod promissio non fuerit sufficienter libera; si vero juraverit, teneatur redire, non solum si carcer sit justus, quod omnes concedunt; sed etiam si sit injustus, & periculosus, videlicet vel tyranni, vel judicis incompetentis, nisi relaxationem obtineat, aut nisi tempore juramenti fuerit inscius tanti periculi; cum juramentum, & votum habeant semper tacitam illam conditionem, nisi notabilis mutatio superveniat, aut de novo appareat. Ita Less., Suar., & alii communius contra Navar., Vasq., Reginald., qui putant in tali casu non teneri; quia nemo potest se ipsum occidere, sed quisquis tenetur propriae vitae consulere: Immo nonnulli apud Tambur. putant peccare, si redeat, quia opus est temeritatis sine necessitate offerre se morti. Ad quod tamen respondent Suar., & Less., quod licet nemo possit immediate se ipsum occidere, potest tamen ex justa causa exponere se periculo mortis, ut in hoc casu; justa enim causa est, ut fidelitas, & veritas juramenti servetur: Quod confirmatur a Laym., quia Princeps peccat permittendo Hebraeis sine necessitate libertatem suo-

rum rituum; at si id juravit, obligatur juramentum servare, (non secus ac obligatur vi juramenti usuras solvere, qui juratus illas promisit) ne cum damno commercii fides humana rumpatur; ita in casu nostro.

VIII. Oppones: Matrimonium, sicut & votum factum metu gravi injuste incusso ad illud extorquendum est irritum; ergo etiam simile juramentum.

Respondeo, concessio antecedente, negatur consequentia. Disparitas est, quia Ecclesia matrimonium, & votum irritavit, non tamen juramentum, ut notat Sanch. lib. 3. de opere morali cap. 2. Cum enim votum fiat Deo, & juramentum homini, facilius oritur scandalum, si juramentum homini factum non servetur, quam si non servetur votum factum Deo; & ideo votum meticulosum, non juramentum irritatum est ab Ecclesia: Quamvis Sot., & alii apud Sanch. lib. 4. de Matrim. disp. 5. contra communioem putent, votum meticulosum non solum jure Ecclesiastico, sed etiam naturali esse irritum; Sylvest. vero, & Suar. lib. de Voto cap. 8. putant solum votum solemne professionis, & simplex Religionis metu extorta irritari ab Ecclesia. Sed communior sententia apud Bonac. disp. 4. quaest. 2. punct. 3. docet, omne votum meticulosum ab Ecclesia irritari; tum quia si irritatur votum solemne, a fortiori irritatur quodvis votum simplex, quod non adducit obligationem adeo gravem; tum etiam quia in cap. *Cum dilectus, de iis qua vi*, decernitur votum fuisse validum; quia non fuit factum per metum gravem; ergo a contrario sensu votum factum per metum gravem non est validum.

Demum inquirendum esset, An juramentum confirmet contractus, ita ut contractus de se invalidi, aut rescindendi vi juramenti, tribuant alte-

ri jus iustitiæ. Verum quia quaestio hæc perplexa nimis ab auctoribus agitur, ut notat Tambur. lib. 3. cap. 3. §. 6., ideo commodius de hoc Deo dante cum de Contractibus nonnulla dicemus; & fuse de hoc diximus in primo ex Opusculis Theologico-Moralibus de Principiis Moralitatis.

ARTICULUS V.

Quomodo quædam celebriora Juramenta interpretanda sint.

- I. Prima regula servanda, quod juramentum, quantum fieri potest, minus obliget servata verborum proprietate. Altera, quod cadens supra promissionem, hujus naturam sequatur.
- II. Juramentum de non ludendo secundum se intelligitur de ludo illicito.
- III. Qui jurat se soluturum debita intra mensem, prorogato tempore de consensu creditoris, non tenetur amplius vi juramenti.
- IV. Juramentum Medicorum de non visitandis post tertium diem infirmis, nisi confessionem præsiserint, quomodo intelligendum est?
- V. Si quis jurat se ducturum Bertam divitem, & sanam, non tenetur eam ducere, si incidat in gravem agritudinem, & paupertatem.
- VI. Qui promittit aliquid Tutio cum juramento, non tenetur, si ille fiat ingratus, aut frangat fidem datam.
- VII. Si quis juratus promittat aliquid absenti, potest promissionem revocare, antequam acceptetur. Pariformiter discurrendum de pluribus aliis juramentis, quæ passim fiunt.

I. **U**niversim duæ regulæ hac in re assignantur. Prima est, quod in dubio, seu quando non constat de mente jurantis, juramentum interpretandum sit, itaut, quantum fieri pos-

sit, minus obliget servata verborum proprietate. Secunda regula est, quod juramentum cadens supra propositum, vel promissionem habentem tacitam conditionem, vel ex mente jurantis, vel ex consuetudine jam recepta, vel ex dispositione legis, explicandum sit eo modo, quo ipsa promissio explicatur, idest cum eadem conditione: Etenim juramentum sortitur naturam actus, supra quem cadit, ex leg. 1. cod. de Non numerata pecunia; & cum juramentum sit accessorium, sequi debet naturam principalis, ex reg. 42. juris in 6.

II. Ex prima regula infertur primo ex Sanch. apud Bonac. punct. 17., quod in dubio de mente jurantis juramentum non ludendi interpretandum sit de ludo illicito, non de licito, qui recreationis causa suscipitur.

III. Infertur secundo ex Less. cap. 42. num. 57. contra Sanch., & Bonac., quod si jurasti solvere intra mensem, prorogato termino a creditore, non teneris amplius ex vi juramenti, sed solum ex vi pacti: Sicut etiam compromissarii, qui jurant se non recepturos a sententia certa die ab Arbitris danda, prorogata die de consensu partium, non tenentur amplius vi juramenti, ut putat Azor. contra eodem.

IV. Infertur tertio, juramentum Medicorum de admonendis infirmis, ut confiteantur, & de non visitandis illis post tertium diem non facta confessione, Primo non obligare, ubi usû non est receptum hoc decretum Pii V.; quia juramentum censetur factum de servando decreto, quatenus obligat. Secundo, ubi est receptum, obligat medicos, si speretur, immo etiam si dubitetur, quod admonitio sit profutura, secus vero non obligat, quia nemo obligatur ad inutile, ut dicitur cum de correctione fraternæ. Tertio, obligat solum dum morbus est